

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Työeläkelaitoksille

YEL:N ja MYEL:N 1.1.1998 VOIMAAN TULEVAT MUUTOKSET SEKÄ YEL-VAKUUTUKSEN PÄÄTTÄMINEN TAANNEHTIVASTI

Yleiskirjeessä annetaan soveltamisohjeet 1.1.1998 voimaantulevista YEL:n ja MYEL:n muutoksista.

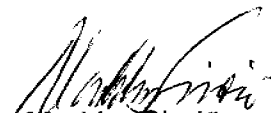
Vakuutusmaksujen laiminlyönti johtaa eläketurvan pienenemiseen vanhentuneiden maksujen osalta.

Pakkovakuutus voidaan ottaa enintään kulumassa olevalle ja kahdelle sitä edeltäneelle kalenterivuodelle. ETK:lta eläkelaitoksille siirretään pakkovakuutuskorotuksen määrääminen ja siitä luopuminen sekä myöhässä oma-aloitteisesti otetun vakuutuksen laiminlyöntikorotuksesta luopuminen.

Jos YEL-vakuutus on otettu pakkovakuutuksena, menettää yrittäjä oikeutensa saada aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennuksen.

Yleiskirje sisältää myös ohjeet siitä, millaisin perustein ja mihin hetkeen YEL-vakuutus voidaan päättää takautuvasti.

Ohjeet on käsitelty ETK:ssa toimivassa tulkintaryhmässä, jossa ovat jäseninä myös eläkelaitosten edustajat.

ELÄKETURVAKESKUS
Seppo Pietiläinen
Markku Sirviö

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

SISÄLLYSLUETTELO

YEL:N JA MYEL:N 1.1.1998 VOIMAAN TULEVAT MUUTOKSET SEKÄ YEL-VAKUUTUKSEN PÄÄTTÄMINEN TAANNEHTIVASTI

1. Takautuva vakuuttaminen 1.1.1998 alkaen	4
1.1. Oma-aloitteisesti otettu vakuutus	4
1.2. Pakkovakuutus	4
1.2.1. Takautuva aika pakkovakuutuksessa	5
1.3. Oma-aloitteinen vakuutus pakkovakuutusta edeltävältä ajalta	5
2. Vakuutusmaksun korotuksen määrittäminen	6
2.1. Laiminlyöntikorotus myöhässä otetussa vakuutuksessa	6
2.2. Laiminlyöntikorotus pakkovakuutuksen yhteydessä	7
2.3. Vakuutusmaksun korotuksesta luopuminen myöhässä otetun vakuutuksen tai pakkovakuutuksen yhteydessä	7
2.4. Muutoksenhaku	8
3. Aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennus pakkovakuutustilanteissa	8
4. Vakuutusmaksujen laiminlyönnin vaikutus työtuloon	9
4.1. Velallisen suorituksen jakautuminen korkoon ja pääomaan	9
4.2. Työtulon vähentäminen	9
4.3. Työtulon vähentäminen lain voimaantulovaiheessa	11
4.4. YEL/MYEL -työtulon ja -vapaakirjan ilmoittaminen ETK:n rekisteriin	11
4.5. Eläkepäätöksen vaikutus	12
4.6. Velkajärjestely ja konkurssi	13
4.7. Tieto yrittäjälle työtulon vähentämisestä	13

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

5. YEL-vakuutuksen takautuva päättäminen	13
5.1. Vakuutuksen päättämisperusteet	14
5.2. Vakuutuksen päättämismenettely	15
5.3. Uusi selvitys vakuutuksen päättämispäivän jälkeen	15

LIITTEET (1 - 2)

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

YEL:N JA MYEL:N 1.1.1998 VOIMAAN TULEVAT MUUTOKSET SEKÄ YEL-VAKUUTUKSEN PÄÄTTÄMINEN TAANNEHTIVASTI

Tässä yleiskirjeessä annetaan soveltamisohjeet 1.1.1998 voimaantulevista YEL:n ja MYEL:n lainmuutoksista:

Vakuutusmaksujen suorittamisen laiminlyönti johtaa eläketurvan pienenemiseen vanhentuneiden maksujen osalta. Eläkelaitos ilmoittaa yrittäjälle etukäteen työtulon vähentämisestä maksamattomien maksujen vuoksi. Yleiskirjeessä ohjeistetaan myös, kuinka yrittäjän viivästynyt YEL:n tai MYEL:n mukainen suoritus jakautuu korkoon ja pääomaan silloin, kun suoritus saadaan ulosoton välityksellä. Myöhemmin annetaan ohjeet siitä, kuinka tämä jako tehdään silloin, kun yrittäjä maksaa suorituksen oma-aloitteisesti eläkelaitokselle.

Pakkovakuutus voidaan ottaa enintään kulumassa olevalle ja kahdelle sitä edeltäneelle kalenterivuodelle. Pakkovakuutuksen laiminlyöntikorotuksen määrääminen ja korotuksesta luopuminen sekä myöhässä oma-aloitteisesti otetun vakuutuksen laiminlyöntikorotuksesta luopuminen siirtyy ETK:lta eläkelaitoksille. Samassa yhteydessä muuttuvat korotusten määräämisen perusteet TEL:ssä jo käyttöönottettujen periaatteiden kanssa. Yleiskirjeen sisältämät ohjeet laiminlyöntikorotuksen määräämisestä tai siitä luopumisesta perustuvat YEL 12 §:n 1 momentin säännökseen. ETK on velvoitettu antamaan siitä ohjeet.

Jos YEL-vakuutus on otettu pakkovakuutuksena, menettää yrittäjä oikeutensa saada aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennuksen.

Yrittäjävakuutuksen rekisteröinnistä annetaan erillinen ohje. YEL/MYEL-vapaakirjan ilmoittamisesta rekisteriin kerrotaan kohdassa 4.3.

Lisäksi tässä yleiskirjeessä annetaan ohjeet siitä, millaisin perustein ja mihin hetkeen YEL-vakuutus voidaan lakkauttaa taannehtivasti.

Seuraavat yleiskirjeet kumotaan 1.1.1998 alkaen: A 41/93 YEL-vakuutusmaksun korottaminen eläkejärjestelyn viivästyessä, A 19/96 TEL- ja YEL-maksun korottaminen eläkejärjestelyn viivästyessä siltä osin kuin se koskee YEL-toimintaa sekä 8/79 Osoitteeltaan tuntemattoman yrittäjän YEL-vakuutuksen päättäminen.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

1

Takautuva vakuuttaminen 1.1.1998 alkaen

Yrittäjän pitää ottaa YEL:n tai MYEL:n mukainen vakuutus koko yrittäjäeläkelakien piiriin kuuluvalla yrittäjätoiminta-ajalle, mutta enintään kulumassa olevalle ja viidelle sitä edeltäneelle kalenterivuodelle kuten ennenkin.

Sen sijaan ETK ja Mela voivat ottaa yrittäjän puolesta pakkovakuutuksen vain kulumassa olevalle ja kahdelle sitä edeltävälle kalenterivuodelle. Aikaisemmin pakkovakuutus voitiin ottaa kuluvalle ja viidelle edelliselle kalenterivuodelle.

Pakkovakuutettu yrittäjä voi halutessaan ottaa vakuutuksen pakkovakuutusta edeltävälle ajalle. Tällöin hänen on otettava vakuutus koko YEL:n tai MYEL:n piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan ajalle, mutta enintään kolmelle kalenterivuodelle.

1.1

Oma-aloitteisesti otettu vakuutus

Yrittäjä tekee vakuutushakemuksen eläkelaitokselle, joka vahvistaa yrittäjälle YEL/MYEL-työtulon. Jos yrittäjä ei ole ottanut YEL- tai MYEL-vakuutusta ajoissa, vakuutus vahvistetaan - kuten aikaisemminkin - YEL/MYEL:n alaisen toiminnan alusta takautuvasti enintään kulumassa olevalta ja viideltä sitä edeltävältä kalenterivuodelta. Kulumassa oleva kalenterivuosi määräytyy vakuutushakemuksen vireilletulohetken perusteella.

Jos yrittäjätoiminta on alkanut vähitellen, vakuutuksen alkamispäivä on se, jona työtulon arvioidaan ylittävän YEL/MYEL-rajamäärän. YEL-työtulon määrän osalta noudatetaan ETK:n julkaisussa Yrittäjän työtulo esitettyjä periaatteita ja MYEL-työtulon määrän osalta Melan MYEL-oppaan ohjeita.

1.2

Pakkovakuutus

YEL:n osalta vakuuttamisvelvollisuuden valvonnan hoitaa ETK ja MYEL:n osalta Mela.

Jos yrittäjä ei kehotuksesta huolimatta ota kohtuullisessa ajassa lain mukaista vakuutusta, ETK selvitettyään asian ottaa YEL- vakuutuksen yrittäjän puolesta. YEL-vakuutukset sijoitetaan eläkevakuutusyhtiöihin niiden YEL-vakuutuskantojen suuruuden mukaan.

ETK vahvistaa pakkovakuutus päätöksessään sen, että yrittäjä kuuluu YEL:n piiriin, ja vakuutuksen alkamisajan.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Eläkelaitos, josta ETK ottaa YEL-pakkovakuutuksen, vahvistaa päätöksessään yrittäjälle YEL-työtulon määrän ja ratkaisee yrittäjäjakson keston. Tämä eläkelaitos laskee ja perii vakuutusmaksut korotuksineen.

Jos maatalousyrittäjä ei itse ota MYEL-vakuutusta, Mela tekee hankkimansa selvityksen tai arvion perusteella pakkovakuutuksen ja vahvistaa työtulon. Mela laskee ja perii vakuutusmaksut korotuksineen.

1.2.1

Takautuva aika pakkovakuutuksessa

ETK voi ottaa yrittäjälle YEL:n mukaisen pakkovakuutuksen enintään kuluvalle ja kahdelle tätä edeltävälle kalenterivuodelle. Samoin Mela voi tehdä pakkovakuutuksen maatalousyrittäjälle vastaavalla tavalla.

1.3

Oma-aloitteinen vakuutus pakkovakuutusta edeltävältä ajalta

YEL/MYEL-pakkovakuutettu yrittäjä saa ottaa itse vakuutuksen enintään kolmelle kalenterivuodelle, jotka edeltävät pakkovakuuttamista koskevaa aikaa. Jos yrittäjä siis oma-aloitteisesti ottaa vakuutuksen pakkovakuutusaikaa edeltävälle ajalle, vakuutus on otettava koko YEL:n tai MYEL:n piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan ajalle, mutta enintään kuitenkin kolmelle kalenterivuodelle. Yrittäjä voi näin ollen yhteensä tulla YEL/MYEL-vakuutuksen piiriin takautuvasti enintään pakkovakuutuksen ottamisvuotena ja sitä edeltävänä viitenä vuotena.

Jotta pakkovakuutus ja oma-aloitteinen vakuutus tulisi hoidettavaksi samalla kertaa, yrittäjän pitää ottaa pakkovakuutusta edeltävä oma-aloitteinen vakuutus pakkovakuutuksen yhteydessä annettavan työtulopäätöksen valitusajan kuluessa. Eläkelaitos ilmoittaa tästä yrittäjälle lähettäessään työtulopäätöksen.

Edellytys vakuutuksen voimaan jäämiseen on, että yrittäjä maksaa vakuutusmaksun korotuksineen kuuden kuukauden kuluessa työtulon vahvistamista koskevan päätöksen antamisesta. Eläkelaitos perii yrittäjältä vakuutusmaksun, jossa normaalisti on myös vakuutuksen ottamisen myöhästymisen johdosta määrätty laiminlyöntikorotus. Jos yrittäjä ei suorita maksua laskussa ilmoitettuun maksupäivään mennessä, maksulle kertyy myös viivästyskorkoa.

Jos yrittäjä ei suorita maksua mahdollisine korotuksineen ja viivästyskorkoineen kokonaan edellä mainitun kuuden kuukauden kuluessa, raukeaa oma-aloitteista vakuutusta koskeva vakuutus.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

2

Vakuutusmaksun korotuksen määrääminen

Tämä yleiskirje korvaa 1.1.1998 lukien yleiskirjeen A 41/93. Yleiskirjeen A 19/96 liitteenä ollut korotusprosenttitaulukko jää voimaan vain maksunkorjaustilanteita varten. Eläkelaitos päättää vakuutusmaksun korottamisesta ja perii määräämänsä korotuksen. ETK on velvoitettu antamaan ohjeet korotuksen määräämisestä.

Vakuutuksen ottamisen myöhästymisestä johtuva korotus on pääsääntöisesti suuruudeltaan kymmenen prosenttia laiminlyöntiajan vakuutusmaksusta. Laiminlyöntiajalla tarkoitetaan aikaa YEL/MYEL:n piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamisesta vakuutuksen ottamispäivään saakka.

Pakkovakuutuksissa korotuksen suuruus on pääsääntöisesti 30 prosenttia.

Korotuskäytäntö on nyt sama kuin TEL:n piirissä.

2.1

Laiminlyöntikorotus myöhässä otetussa vakuutuksessa

Yrittäjän tulee ottaa YEL/MYEL-vakuutus kuuden kuukauden kuluessa lain piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamisesta, kun yrittäjätoiminta on yhdenjaksoisesti kestänyt vähintään neljä kuukautta. Vakuutuksen ottamisen myöhästymisen johdosta eläkelaitos määrää korotuksen vakuutusmaksuun. Eläkelaitos perii vakuutusmaksun ja korotuksen.

Jos yrittäjä ei ota vakuutusta edellä mainitussa kuuden kuukauden järjestelyajassa vaan vasta myöhemmin, hänelle määrätään YEL 12 §:n 2 momentin tai MYEL 12 § 1 momentin perusteella vakuutusmaksun korotus (laiminlyöntikorotus). Poikkeustilanteet on selostettu kohdassa 2.3.

Jos yrittäjä on harjoittanut YEL/MYEL-yritystoimintaa kahdessa tai useammassa YEL 4 §:ssä tarkoitettussa jaksossa, vakuutusmaksun korottamisperusteet ratkaistaan erikseen kunkin jakson osalta.

Korotus on 1.1.1998 lukien 10 % laskuperustekorolla korkoutetusta vakuutusmaksusta. Muutos koskee vakuutusmaksuja, jotka kohdistuvat 31.12.1997 jälkeiseen aikaan. Vanha laskentatapa jää koskemaan aikaisemmin ennen 1.1.1998 tehtyjä vakuutuksia ja niitä 31.12.1997 jälkeen tehtyjä vakuutuksia, jotka kohdistuvat aikaan ennen 1.1.1998.

Korotuksen perusteena on laiminlyöntiajan vakuutusmaksu.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Melan hallitus päättää MYEL:n osalta laiminlyöntikorotuksesta. Korotusprosentti määrätään siten, että korotus vastaa YEL:n osalta noudatettavaa käytäntöä.

Eläkelaitos ilmoittaa tällä tavoin lasketun laiminlyöntikorotuksen markkamääräisenä vakuutusmaksun maksuunpanon yhteydessä.

2.2

Laiminlyöntikorotus pakkovakuutuksen yhteydessä

Pakkovakuutuskorotus on 1.1.1998 lukien 30 % laskuperustekorolla korkoutetusta vakuutusmaksusta. Korotuksen perusteena on laiminlyöntiajan vakuutusmaksu. Mela tekee omaan pakkovakuutuskorotukseen muutoksen siten, että korotus vastaa YEL:n osalta noudatettavaa käytäntöä.

Jos Eläketurvakeskus ottaa YEL 12 §:n 1 momentin perusteella vakuutuksen yrittäjän puolesta, eläkelaitos määrää maksettavaksi vakuutusmaksun laiminlyöntikorotuksineen ja perii maksut. Eläketurvakeskus ilmoittaa tästä yrittäjälle YEL-pakkovakuutus päätöksessä.

Jos Mela tekee MYEL-pakkovakuutuksen, Mela määrää vakuutusmaksun laiminlyöntikorotuksineen ja perii maksut. Mela ilmoittaa tästä MYEL-työtulopäätöksen yhteydessä.

2.3

Vakuutusmaksun korotuksesta luopuminen myöhässä otetun vakuutuksen tai pakkovakuutuksen yhteydessä

Pakkovakuutusten ja myöhässä otettujen oma-aloitteisten vakuutusten osalta eläkelaitokset määräävät korotuksen noudattaen siinä ETK:n omaksumaa jo vakiintunutta käytäntöä. Korotusta ei määrätä seuraavissa tapauksissa:

- Yrittäjä on ollut yrittäjätoiminta-aikana virheellisesti vakuutettuna toisen työeläkelain mukaan
- Yrittäjän vakuuttamisvelvollisuus on tulkinnanvarainen. Esimerkiksi yrittäjällä on ollut perusteltu syy olettaa, että hänen työskentelynsä oli vakuutettu jonkun muun työeläkelain mukaan
- Jos eläkejärjestelmän taholta on annettu yrittäjälle virheellisiä tai puutteellisia tietoja vakuuttamisvelvollisuudesta
- YEL/MYEL:n piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamisajankohta on tulkinnanvarainen toiminnan vähäisyyden tai sen luonteen vuoksi

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

- Jos erityiset sosiaaliset syyt puoltavat korotuksesta luopumista. Esimerkkinä tilanne, jolloin yrittäjä on iäkäs ja vakavasti sairas sekä varaton
- Kysymys on YEL 2 §:n 2 momentin tai MYEL 3 §:n 2 momentin mukaisesta vakuutuksesta yrittäjän kuoleman jälkeen
- Jos yrittäjä on ottanut aluksi vapaaehtoisen YEL/MYEL-vakuutuksen ja yrittäjätoiminta laajenee myöhemmin niin, että se tulee pakollisen vakuutuksen piiriin.

2.4

Muutoksenhaku

Eläkelaitos määrää sekä laiminlyöntikorotuksen että pakkovakuutuskorotuksen. Korotus ilmenee maksulomakkeelta, siitä ei anneta erillistä päätöstä.

Jos yrittäjä on tyytymätön ratkaisuun, hänellä on oikeus maksulomakkeen saatuaan tehdä perustevalitus (YEL 17 §, MYEL 19 §, viittaus-säännös TEL 22 §:ään). Perustevalitus on tehtävä kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta, jona vakuutusmaksu on maksuunpantu.

Perustevalitus osoitetaan ja lähetetään suoraan eläkelautakunnalle. Eläkelautakunnan päätöksestä valitetaan suoraan vakuutusoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

3

Aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennus pakkovakuutustilanteissa

YEL:n muutosten jälkeen yrittäjä ei saa aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennusta, jos ETK on antanut pakkovakuutus päätöksen 31.12.1997 jälkeen. Näin ollen yrittäjä ei saa alennusta siinäkään tapauksessa, että hän aloittaa myöhemmin yrittäjätoiminnan ja vakuuttaa sen vapaaehtoisesti.

Yrittäjä ei saa alennusta myöskään vakuutukseen, jonka hän on oma-aloitteisesti ottanut heti pakkovakuutusta edeltävälle enintään kolmen vuoden ajalle. Näin siksi, koska pakkovakuutus on tuolloin otettu ennen oma-aloitteista vakuuttamista.

Jos yrittäjälle on myönnetty aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennus oma-aloitteisesti otetun vakuutuksen perusteella, mutta hänet joudutaan pakkovakuuttamaan tätä aikaisemmalta ajalta, alennukseen ei ole oikeutta. Näin ollen eläkelaitoksen on poistettava annettu alennus ja perittävä yrittäjältä normaalin suuruinen vakuutusmaksu.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Muilta osin aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennuksen soveltamisesta on ohjeet yleiskirjeessä A 8/92.

4

Vakuutusmaksujen laiminlyönnin vaikutus työtuloon

Muutetun YEL 7 §:n 4 momentin ja MYEL 12 §:n 3 momentin mukaan yrittäjän työtuloa vähennetään sen kalenterivuoden osalta, jolta eläkelaitos on menettänyt oikeutensa periä vakuutusmaksusaatava. Ennen lainmuutosta tällaista vähennystä ei tehty, vaikka vakuutusmaksujen perintäoikeus oli vanhentunut.

YEL 12 §:n 5 momentin ja MYEL 12 §:n 4 momentin mukaan vakuutusmaksu on perittävä maksuvelvolliselta maksuunpanovuotta seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa uhalla, että oikeus maksun saamiseen on menetetty.

4.1

Velallisen suorituksen jakautuminen korkoon ja pääomaan

Kauppakaaren 9 luvun 5 §:ssä on säännös velallisen myöhästyneen suorituksen jakamisesta korkoon ja pääomaan. Säännöksen mukaan "ennen koron maksamista alkoon mitään pääoman maksuksi luettako". Ulosottoviranomaiset noudattavat tätä säännöstä tilittäessään yrittäjien viivästyneitä YEL:n mukaisia suorituksia eläkelaitoksille.

Myös eläkelaitokset ovat menettelleet kauppakaaren säännöksen mukaisesti silloin, kun suoritus on saatu ulosoton välityksellä. Näin ollen viivästyneenä tullee suorituksesta on ensin katettu maksamattomat viivästyskorot. Vasta tämän jälkeen loppuosalla suoritusta on katettu maksamaton pääoma laiminlyöntikorotuksineen. Tämä eläkelaitosten käytäntö tulee jatkumaan entisellään myös vastaisuudessa.

Myöhemmin tullaan antamaan ohjeet siitä, kuinka eläkelaitokset jakavat myöhästyneen suoritukseen korkoon ja pääomaan silloin, kun velallinen maksaa suorituksen oma-aloitteisesti eläkelaitokselle. Tässä yhteydessä annetaan ohjeet menettelystä myös silloin, kun velallinen maksaa suorituksen oma-aloitteisesti eläkelaitokselle, vaikka kyseinen saatava on jo ulosotossa (ohimaksu).

4.2

Työtulon vähentäminen

Yrittäjän työtulon vähennys kalenterivuodelta, jolta vakuutusmaksun perintä on vanhentunut, tehdään seuraavasti: Kullekin ajanjaksolle vahvistettu työtulo kerrotaan samalta ajanjaksolta saatujen vakuutus-

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

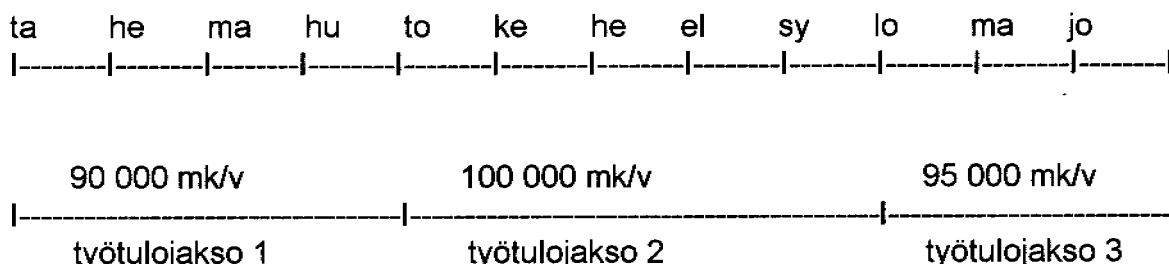
suhteella. Samaan kalenterivuoteen voi kohdistua eri vuosina maksuunpantuja maksuja.

Työtulon vähentäminen tehdään siten työtulojaksoittain. Työtulon vähentäminen maksamattomien vakuutusmaksujen takia ei aiheuta teknistä katkaisua.

Jos vuoden kaikki maksut on laiminlyöty, on kyseessä olevan vuoden työtulo nolla markkaa.

Esimerkki

Vuosi, jonka vakuutusmaksut vanhenevat ja jolle on vahvistettu kolme eri työtuloa

Työtulojaksoille määrätty vakuutusmaksu ja maksettu vakuutusmaksu ovat (maksu-prosentiksi oletettu 20,7 %):

	Määrätty vakuutusmaksu	Maksettu vakuutusmaksu
Työtulojakso 1	6 210 mk	3 105 mk (50%)
Työtulojakso 2	8 625 mk	2 588 mk (30%)
Työtulojakso 3	4 916 mk	0 mk (0%)

Työtuloja vähennetään kultakin työtulojaksolta, jolloin eläkkeen laskennassa käytettäväksi työtuloksi saadaan kultakin jaksolta (mk/v):

	Eläkettä laskettaessa käytetään työtuloja mk/v
Työtulojakso 1	$3105/6210 \times 90\,000 = 45\,000$
Työtulojakso 2	$2588/8625 \times 100\,000 = 30\,006$
Työtulojakso 3	$0/4916 \times 95\,000 = 0$

Jos esimerkin tapauksessa yrittäjä ei olisi maksanut mitään, olisivat kaikkien jaksojen työtulot eläkettä laskettaessa nolla markkaa.

Lisäksi liitteessä 1 on esimerkki maksamatta jääneen vakuutusmaksun vaikutuksesta eläkkeen määrään.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

4.3

Työtulon vähentäminen lain voimaantulovaiheessa

Työtulon vähennys maksamattomien maksujen vuoksi tehdään ensimmäisen kerran 31.12.1998 jälkeen vuoteen 1993 kohdistuvien vanhentuneiden vakuutusmaksujen osalta. Vuodelta 1992 ja sitä edeltäviltä vuosilta vähennystä ei tehdä riippumatta siitä, milloin maksut on maksuunpantu.

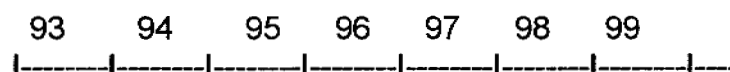
Eläkelaitos ilmoittaa yrittäjälle maksamattomat vuoden 1993 vakuutusmaksut 30.6.1998 mennessä. Yrittäjällä on aikaa maksaa maksut 31.12.1998 saakka. Jos vakuutusmaksuja ei ole maksettu vuoden 1998 loppuun mennessä, yrittäjä menettää mahdollisuuden maksaa ne. Maksamattomat vakuutusmaksut vähentävät vuoden 1993 työtuloa.

Prosessi on siis seuraava:

30.6.1998 mennessä eläkelaitokset lähettävät tiedon maksamattomista vakuutusmaksuista vuodelta 1993 ko. vuoden vakuutusmaksun laiminlyönteille yrittäjille.

Yrittäjillä on aikaa maksaa maksut 31.12.1998 saakka.

Jos vakuutusmaksuja ei makseta tai maksetaan vain osittain, vähennetään vuoden 1993 työtuloa maksettujen ja maksettavaksi määrättyjen vakuutusmaksujen suhteella.

Vuoden 1993 maksut eivät ole enää perimiskelpoisia 1.1.1999, jos ne ovat erääntyneet vuonna 1993. Tällöin vuoden 1993 työtuloa voidaan vähentää 31.12.1998 jälkeen.

4.4

YEL/MYEL -työtulon ja -vapaakirjan ilmoittaminen ETK:n rekisteriin

Jos yrittäjä on jättänyt maksamatta vakuutusmaksuja, mutta ei ole kysymys eläkehakemustilanteesta, eläkelaitoksen tulee seurata, milloin yrittäjäjakson perusteella voidaan laskea työtulon ja vapaakirjan lopullinen määrä.

YEL/MYEL-työtulon ja vapaakirjan määrä jää rekisteriin avoimeksi niin kauan kuin vapaakirja on lopullisesti laskettu. Rekisteriin tulee maininta syystä, miksi vapaakirjan määrä on avoin. Tällaisessa tilanteessa eläkelaitoksen ja ETK:n tulee ilmoittaa henkilölle eläkearvion (esim.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

rekisteriotteen) yhteydessä maksamattomien vakuutusmaksujen vaikutuksesta lopulliseen ansaittuun eläkkeeseen.

4.5

Eläkepäätöksen vaikutus

Jos eläkkeenhakijalla on maksamatta vakuutusmaksuja, työtulo määräytyy eläkepäätöksen antamishetken mukaisesti. Myönteisen eläkepäätöksen antamisvuoden ja sitä edeltävän viiden vuoden maksamattomat vakuutusmaksut eivät pienennä työtuloa, koska ne voidaan periä eläkkeestä. (kts. liite 2, esimerkki 1). Tällaiseen päätökseen rinnastetaan päätös, jolla eläke myönnetään, mutta sitä ei yhteensovituksen vuoksi makseta. Hylkäävällä eläkepäätöksellä ei ole edellä kuvattua vaikutusta. Tällöin työtulon vähentäminen tapahtuu YEA 6 §:n 2 momentin ja MYEA 6 §:n 3 momentin mukaisesti.

Vakuutusmaksut peritään vastaisuudessa maksettavasta YEL/MYEL-eläkkeestä kuten nykyisinkin. Ilman eläkkeensaajan suostumusta YEL-eläkkeestä voidaan periä enintään kolmannes kulloinkin maksettavan eläkkeen määrästä. Eläkkeestä on kuitenkin jätettävä aina ulosmittaamatta asetuksella määrättävä suojaosuus. Vakuutusmaksuja ei saa periä siitä eläkkeen osasta, joka on maksettava sairausvakuutusrahastolle.

Edellä oleva määräaika (eläkepäätöksen antamisvuosi ja viisi sitä edeltävää vuotta) lasketaan henkilön ensimmäisen eläkepäätöksen antamishetken perusteella. Ensimmäinen eläkepäätös voi olla täysi tai osatyökyvyttömyyseläke-, yksilöllinen varhaiseläke-, työttömyyseläke-, vanhuuseläke-, varhennettu vanhuuseläke-, osa-aikaeläke- tai kuntoutustuki- tai luopumistukipäätös. Tämä sama eläke voi jatkua toisena lajina esim. työkyvyttömyys- tai vanhuuseläkkeenä. Vaikutusta ei ole sillä, että eläkelaitos antaa saman eläkkeen jatkuessa henkilölle uusia eläkepäätöksiä ja eläke lasketaan tai yhteensovitetään uudelleen. Ensimmäinen eläkepäätös voi olla myös perhe-eläkepäätös, jos edunjäittäjä ei ole hakenut eläkettä (kts. liite 2, esimerkki 2).

Jos henkilön ensimmäinen eläkepäätös poistetaan muutoksenhaun johdosta (eläkelaitoksen antama itseoikaisupäätös tai valitusasteen antama päätös), määräaika lasketaan pääsääntöisesti tämän ensimmäisen eläkepäätöksen tilalle tulleen päätöksen perusteella (kts. liite 2, esimerkki 3).

Henkilön eläke voi päättyä siten, ettei hänellä ole enää edellytyksiä saada työeläkettä, esim. työkyvyttömyyseläkkeen saajan työkyky palautuu. Jos henkilölle myöhemmin katkoksen jälkeen myönnetään uusi eläke, ei työtuloja, joiden osalta vakuutusmaksuja ei ole saatu perityksi aikaisemmasta eläkkeestä, vähennetä uudesta eläkkeestä.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Sen sijaan aikaisemman eläkepäättöksen yhteydessä tehdyt vähennykset työtulosta jäävät voimaan (kts liite 2, esimerkki 4).

4.6

Velkajärjestely ja konkurssi

Velkajärjestelylakien mukaiset anteeksi annetut maksut katsotaan maksetuiksi maksuiksi. Tällöin ne eivät vaikuta työtuloon pienentävästi. Ennen velkajärjestelyä tai saneerausmenettelyä vanhentuneet maksut eivät kuulu velkajärjestelyn tai saneerausmenettelyn piiriin ja tästä syystä niitä käsitellään kuin muitakin laiminlyötyjä maksuja.

Yrittäjällä on konkurssista huolimatta velvollisuus maksaa YEL/MYEL-vakuutusmaksunsa. Maksamattomat vakuutusmaksut vähentävät työtuloa.

4.7

Tieto yrittäjälle työtulon vähentämisestä

Eläkelaitos informoi yrittäjää siitä, että vakuutusmaksun maksamatta jättäminen pienentää kertyvää eläkettä.

Eläkelaitos kertoo yrittäjille kirjeellä maksamattomista vakuutusmaksuista ja tästä johtuvasta työtulon vähentämisestä hyvissä ajoin ennen vakuutusmaksujen vanhentumista. Kirje lähetetään vanhentumishetkeä edeltävän heinäkuun alkuun mennessä, jotta yrittäjälle jää riittävästi aikaa maksaa vakuutusmaksu. Jos yrittäjän osoite ei ole tiedossa, ei yrittäjälle mene eläkelaitoksen tiedonantoa työtulon vähentämisestä.

5

YEL-VAKUUTUKSEN TAKAUTUVA PÄÄTTÄMINEN

Eläkelaitosten yhtenäisen käytännön varmistamiseksi jäljempänä annetaan ohjeet YEL-vakuutuksen päättämisestä takautuvasti. **Tämän ohjeistuksen aiheena eivät ole 1.1.1998 voimaantulevat yrittäjäeläkelakien muutokset.**

Eläkelaitos vahvistaa yrittäjälle vakuutuksen alkaessa työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat muuttuvat myöhemmin olennaisesti, eläkelaitos tarkistaa hakemuksesta työtulon. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei kuitenkaan saa muuttaa takautuvasti. Vakuutus voidaan kuitenkin päättää taannehtivasti.

YEL-vakuutus päätetään, kun vakuuttamisen edellytyksiä ei enää ole. Yrittäjätoiminta on tällöin päättynyt kokonaan tai yrittäjän YEL:ssä

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

tarkoitettu työpanos on niin vähäinen, etteivät YEL-vakuuttamisen edellytykset enää täyty.

Vakuutus päätetään YEL-vakuuttamisvelvollisuuden todelliseen päättämispäivään. Tällöin vakuutus voidaan joutua päättämään takautuvastikin.

5.1

Vakuutuksen päättämisperusteet

Vakuutusmaksujen maksamatta jättäminen ei ole yksin riittävä syy päättää YEL-vakuutus tai alentaa YEL-työtuloa. Maksujen laiminlyönti on kuitenkin peruste yrittäjätoiminnan jatkumisen ja vakuuttamisvelvollisuuden tutkimiseen. Eläkelaitoksen pitää tällöin saada selvitys yrittäjän työpanoksesta ja siksi sen on pyydettävä yrittäjältä lausunto asiasta. Tämän lausunnon, verotustietojen ja muiden viranomaisselvitysten perusteella eläkelaitos voi päättää YEL-vakuutuksen taannehtivasti **kokonaisharkinnan** perusteella, johon vaikuttavat keskeisesti seuraavat asiat:

- Elinkeinotoiminnan loppuminen. Jos eläkelaitos on saanut tiedon elinkeinotoiminnan loppumisesta, vakuutus päätetään tämän mukaisesti. Jos eläkelaitos ei saa tietoonsa täsmällistä tietoa toiminnan loppumisesta, vakuutus voidaan päättää sen kalenterivuoden loppuun, jolta viimeisin elinkeinotoiminnan veroilmoitus on saatu. Jos näissä tilanteissa vakuutusmaksua on maksettu myöhemmältä ajalta, vakuutus voidaan päättää maksujen maksamisen päättymisen mukaisesti.
- Veroviranomaisilta saatu selvitys. Vakuutus voidaan päättää eläkelaitoksen päätöksen antopäivään, jos yrittäjä ei ole jättänyt veroilmoitusta tai hänellä ei verotietojen mukaan ole tuloja yrittäjätoiminnasta.
- Ennakkoveron suorittamatta jättäminen. Jos yrittäjä ei ole jättänyt veroilmoitusta, vakuutus voidaan päättää sen kalenterivuoden loppuun, jolta yrittäjä on viimeksi suorittanut ennakkoveroa ennakkokantona.
- Työttömyysturvan piiriin pääsy. Vakuutus voidaan päättää työttömyyspäivärahan maksamista edeltävään päivään, jos henkilö on saanut yhdenjaksoisesti päivärahaa.
- Työ- tai virkasuhteen alkaminen. Vakuutus voidaan päättää edeltävään päivään, jolloin työ- tai virkasuhde alkoi.
- Yrityksen tai yrittäjän konkurssi. Eläkelaitoksen tulisi tiedustella yrittäjältä, jatkaako hän heti konkurssin jälkeen muuta yrittäjätoimintaa.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Jos hän ei jatka tai vastausta ei saada, vakuutus päätetään taannehtivasti konkurssin asettamista edeltävään päivään.

- Ulkomaille muuttaminen. Vakuutus voidaan päättää ulkomaille muuttovuoden loppuun, jos tarkkaa muuttopäivää ei ole tiedossa.

- ETK:n tarkastajan antama selvitys päättymisajankohdasta.

-Yrittäjän osoite on tuntematon. Jos muuta selvitystä ei saada, vakuutus voidaan päättää päivään, jolloin eläkelaitos totesi tuntemattomuuden. Menettelystä vakuutuksen päättämiseksi ohjeistetaan kohdassa 5.2. Samalla kumotaan yleiskirje 8/79. Menettelyssä peruseriaatteet säilyvät ennallaan.

5.2

Vakuutuksen päättämismenettely

Eläkelaitos antaa YEL-vakuutuksen päättämisestä muutoksenhakusoituksella varustetun päätöksen.

Jos eläkelaitos ei ole saanut selvitettyksi yrittäjän osoitetta, päätöksen antamisesta kuulutetaan yleistiedoksi antona Virallisessa lehdessä. Kuulutuksesta pitää käydä ilmi eläkelaitoksen nimi, syy kuulutukselle (osoite tuntematon), yrittäjän nimi, vakuutuksen päättämispäätöksen antopäivä sekä se, missä päätöstä koskevat asiakirjat ovat nähtävissä. Tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain 22 §:n mukaan tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jolloin kuultus on julkaistu Virallisessa lehdessä.

Sen jälkeen kun eläkelaitoksen päätös tuntemattomana päätetyn vakuutuksen osalta on asianmukaisesti kuulutettu Virallisessa lehdessä eikä yrittäjä ole säädetyssä ajassa valittanut päätöksestä, se saavuttaa lainvoiman.

5.3

Uusi selvitys vakuutuksen päättämispäivän jälkeen

Jos myöhemmin käy ilmi, että yritystoiminta onkin todellisuudessa jatkunut yhdenjaksoisesti ennen vakuutuksen päättämispäivää ja heti sen jälkeen, uusi vakuutus tehdään edellisen vakuutuksen päättymispäivästä eteenpäin. Tällöin on huomattava, että uusi vakuuttamisjakso voi muodostua neljää kuukautta lyhyemmäksi, jos yritystoiminta huomioon ottaen päättymispäivää edeltänyt yritystoiminta, jatkuu vähintään neljä kuukautta. YEL-jaksoa voi jatkaa myös oikaisemalla aikaisempaa lakkauttamispäätöstä.

ESIMERKKI TYÖTULON VÄHENTÄMISEN VAIKUTUKSESTA ELÄKKEESSÄ

Vuosi	Työtulo mk/v	Aika pv
v-10	100 000	360
v-9	100 000	360
v-8	100 000	360
v-7	100 000	360
v-6	130 000	360 tämän vuoden vakuutusmaksut maksamatta
v-5	130 000	360
v-4	130 000	360
v-3	130 000	360
v-2	130 000	360
v-1	130 000	360
v	97 500	360

Ennen uudistusta

Ennen 1.1.1998 voimassa olevan lain mukaan työtulon vähennystä ei tehdä vakuutusmaksun laiminlyönnistä huolimatta, joten painotetuksi työtuloksi saadaan:

9 678,03 mk/kk

Vapaakirjaeläkkeessä eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi kertyy

132 kk

joten eläke (1,5 % karttuma/v) on

$$\frac{9\,678,03 \times 132}{800} = 1596,88 \text{ mk/kk}$$

Uudistuksen jälkeen

Eläkkeen perusteena olevaa painotettua työtuloa laskettaessa käytetään sen vuoden osalta, jonka vakuutusmaksua ei ole maksettu, työtulona nolla markkaa, joten painotetuksi työtuloksi saadaan tällöin

8 693,18 mk/kk

ja eläkkeeksi vastaavalta ajalta kuin yllä

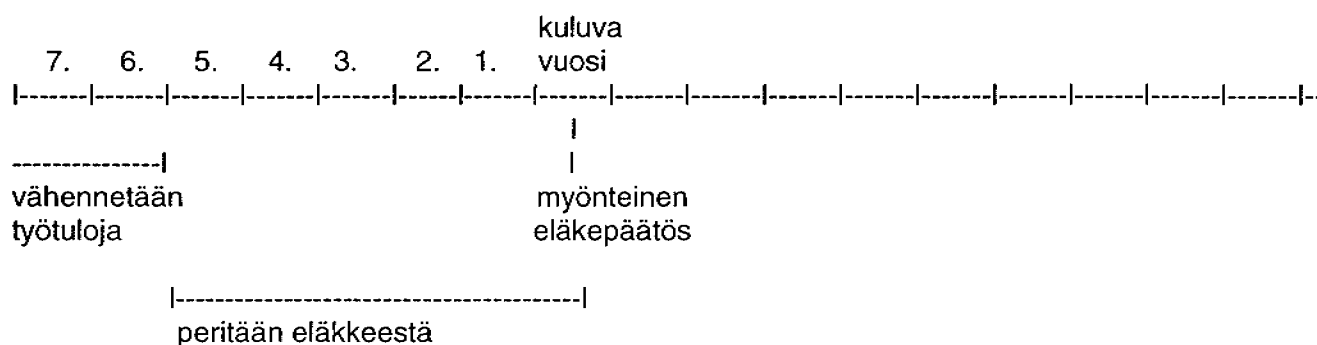
$$\frac{8\,693,18 \times 132}{800} = 1434,37 \text{ mk/kk}$$

Siten yhden vuoden vakuutusmaksujen laiminlyönti vähentää esimerkin tapauksessa vapaakirjaeläkettä (verrattuna vapaakirjaeläkkeeseen ennen uudistusta)

162,51 mk/kk

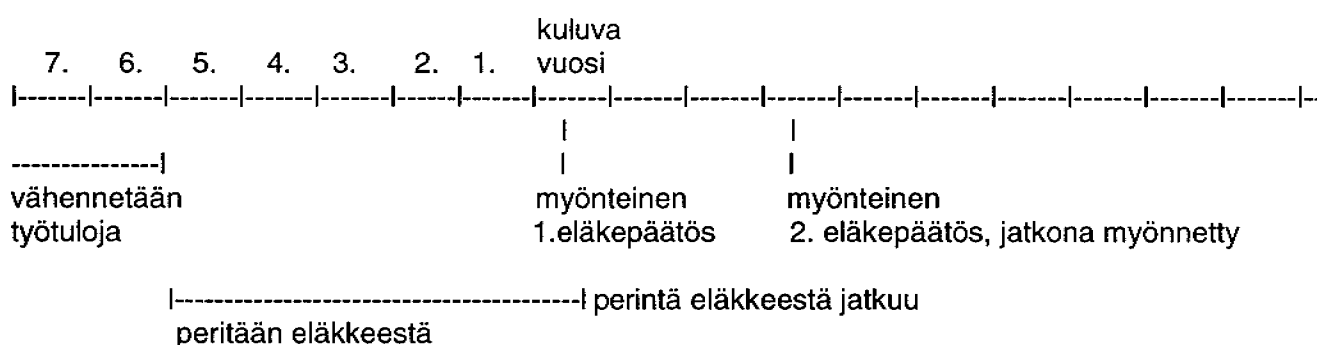
ESIMERKKI 1

**ELÄKEPÄÄTÖKSEN ANTAMISHETKEEN MENNESSÄ VANHENTUNEET, MAKSAMATTOMAT VA-
KUUTUSMAKSUT VÄHENTÄVÄT ELÄKETTÄ (MYÖNTEINEN ELÄKEPÄÄTÖS)**

ESIMERKKI 2

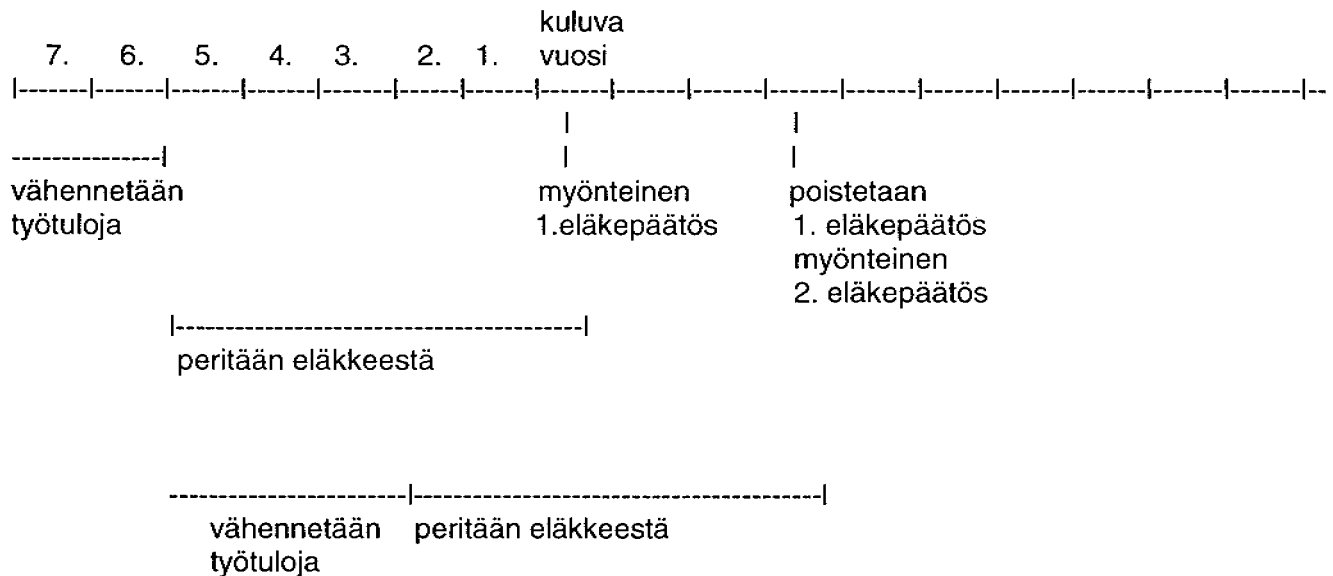
**ENSIMMÄISEN ELÄKEPÄÄTÖKSEN ANTAMISHETKI RATKAISEE MITKÄ TYÖTULOT VÄHENNE-
TÄÄN MAKSAMATTOMUUDEN JOHDOSTA (KULUVA + VIISI VUOTTA)**

JATKOELÄKKEISSÄ EI VÄHENNETÄ TYÖTULOJA, ELÄKKEESTÄ PERINTÄ KUITENKIN JATKUU

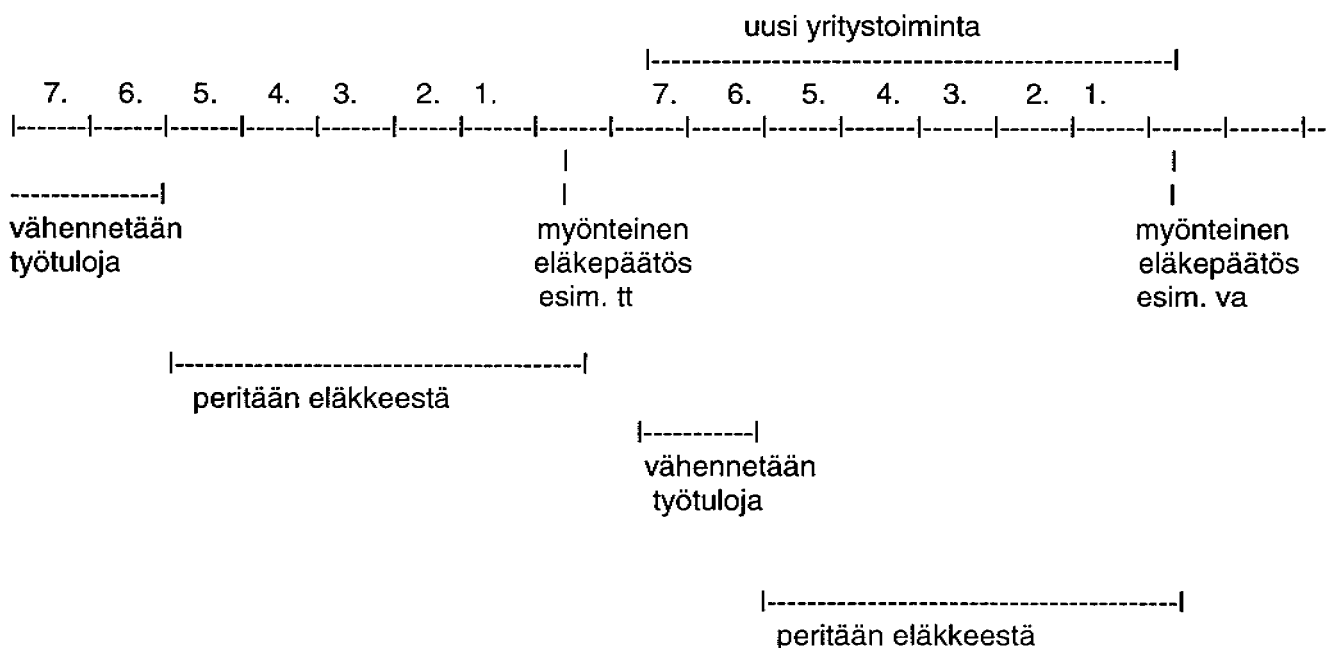

ESIMERKKI 3

JOS ENSIMMÄINEN ELÄKEPÄÄTÖS POISTETAAN, LASKETAAN VIIDEN VUODEN MÄÄRÄAIKA UUDESTA ELÄKEPÄÄTÖKSESTÄ

ESIMERKKI 4

JOS ELÄKE PÄÄTTYY JA ALKAA MYÖHEMMIN UUTENA ELÄKKEENÄ, LASKETAAN VIIDEN VUODEN MÄÄRÄAIKA UUDESTA ELÄKEPÄÄTÖKSESTÄ

Työeläkelaitoksille

MUUTOKSET YLEISKIRJEESEEN A 41/97

Eläketurvakeskus täsmentää yleiskirjeen A 41/97 ohjeistusta. Ohje koskee YEL- ja MYEL-vakuutuksen laiminlyöntikorotuksen määräämistä lain voimaantulovaiheessa.

Käytäntö on esitetty oheisten sivujen 6 ja 7 kohdan 2.1 neljännessä kappaleessa sekä kohdan 2.2. ensimmäisessä kappaleessa.

Lisäksi sivulle 9 kohtaan 4.2 sivun alareunaan on lisätty puuttunut tekstirivi.

Vanhat sivut 6, 7 ja 9 voi hävittää.

Muutokset yleiskirjeeseen on käsitelty Eläketurvakeskuksessa toimivassa tulkintaryhmässä.

Vielä on huomattava, että Eläketurvakeskus ei enää 31.12.1997 jälkeen määrää laiminlyöntikorotusta eikä tee päätöstä siitä luopumisesta. Näin ollen eläkelaitoksissa tehdään päätös korotuksesta tai siitä luopumisesta myös ennen 1.1.1998 vireille tulleista tapauksista.

ELÄKETURVAKESKUS
Neuvonta- ja valvontaosasto

Markku Sirviö

LIITTEET

Sivut 6, 7 ja 9 yleiskirjeeseen A 41/97

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Eläkelaitos, josta ETK ottaa YEL-pakkovakuutuksen, vahvistaa päätöksessään yrittäjälle YEL-työtulon määrän ja ratkaisee yrittäjäjakson keston. Tämä eläkelaitos laskee ja perii vakuutusmaksut korotuksineen.

Jos maatalousyrittäjä ei itse ota MYEL-vakuutusta, Mela tekee hankkimansa selvityksen tai arvion perusteella pakkovakuutuksen ja vahvistaa työtulon. Mela laskee ja perii vakuutusmaksut korotuksineen.

1.2.1

Takautuva aika pakkovakuutuksessa

ETK voi ottaa yrittäjälle YEL:n mukaisen pakkovakuutuksen enintään kuluvalle ja kahdelle tätä edeltävälle kalenterivuodelle. Samoin Mela voi tehdä pakkovakuutuksen maatalousyrittäjälle vastaavalla tavalla.

1.3

Oma-aloitteinen vakuutus pakkovakuutusta edeltävältä ajalta

YEL/MYEL-pakkovakuutettu yrittäjä saa ottaa itse vakuutuksen enintään kolmelle kalenterivuodelle, jotka edeltävät pakkovakuuttamista koskevaa aikaa. Jos yrittäjä siis oma-aloitteisesti ottaa vakuutuksen pakkovakuutusaikaa edeltävälle ajalle, vakuutus on otettava koko YEL:n tai MYEL:n piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan ajalle, mutta enintään kuitenkin kolmelle kalenterivuodelle. Yrittäjä voi näin ollen yhteensä tulla YEL/MYEL-vakuutuksen piiriin takautuvasti enintään pakkovakuutuksen ottamisvuotena ja sitä edeltävänä viitenä vuotena.

Jotta pakkovakuutus ja oma-aloitteinen vakuutus tulisi hoidettavaksi samalla kertaa, yrittäjän pitää ottaa pakkovakuutusta edeltävä oma-aloitteinen vakuutus pakkovakuutuksen yhteydessä annettavan työtulopäätöksen valitusajan kuluessa. Eläkelaitos ilmoittaa tästä yrittäjälle lähettäessään työtulopäätöksen.

Edellytys vakuutuksen voimaan jäämiseen on, että yrittäjä maksaa vakuutusmaksun korotuksineen kuuden kuukauden kuluessa työtulon vahvistamista koskevan päätöksen antamisesta. Eläkelaitos perii yrittäjältä vakuutusmaksun, jossa normaalisti on myös vakuutuksen ottamisen myöhästymisen johdosta määrätty laiminlyöntikorotus. Jos yrittäjä ei suorita maksua laskussa ilmoitettuun maksupäivään mennessä, maksulle kertyy myös viivästyskorkoa.

Jos yrittäjä ei suorita maksua mahdollisine korotuksineen ja viivästyskorokoineen kokonaan edellä mainitun kuuden kuukauden kuluessa, raukeaa oma-aloitteista vakuutusta koskeva vakuutus.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

2

Vakuutusmaksun korotuksen määrittäminen

Tämä yleiskirje korvaa 1.1.1998 lukien yleiskirjeen A 41/93. Yleiskirjeen A 19/96 liitteenä ollut korotusprosenttitaulukko jää voimaan vain maksunkorjaustilanteita varten. Eläkelaitos päättää vakuutusmaksun korottamisesta ja perii määräämänsä korotuksen. ETK on velvoitettu antamaan ohjeet korotuksen määrittämisestä.

Vakuutuksen ottamisen myöhästymisestä johtuva korotus on pääsääntöisesti suuruudeltaan kymmenen prosenttia laiminlyöntiajan vakuutusmaksusta. Laiminlyöntiajalla tarkoitetaan aikaa YEL/MYEL:n piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamisesta vakuutuksen ottamispäivään saakka.

Pakkovakuutuksissa korotuksen suuruus on pääsääntöisesti 30 prosenttia.

Korotuskäytäntö on nyt sama kuin TEL:n piirissä.

2.1

Laiminlyöntikorotus myöhässä otetussa vakuutuksessa

Yrittäjän tulee ottaa YEL/MYEL-vakuutus kuuden kuukauden kuluessa lain piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamisesta, kun yrittäjätoiminta on yhdenjaksoisesti kestänyt vähintään neljä kuukautta. Vakuutuksen ottamisen myöhästymisen johdosta eläkelaitos määrää korotuksen vakuutusmaksuun. Eläkelaitos perii vakuutusmaksun ja korotuksen.

Jos yrittäjä ei ota vakuutusta edellä mainitussa kuuden kuukauden järjestelyajassa vaan vasta myöhemmin, hänelle määrätään YEL 12 §:n 2 momentin tai MYEL 12 § 1 momentin perusteella vakuutusmaksun korotus (laiminlyöntikorotus). Poikkeustilanteet on selostettu kohdassa 2.3.

Jos yrittäjä on harjoittanut YEL/MYEL-yritystoimintaa kahdessa tai useammassa YEL 4 §:ssä tarkoitetussa jaksossa, vakuutusmaksun korottamisperusteet ratkaistaan erikseen kunkin jakson osalta.

Korotus on 1.1.1998 lukien 10 % laskuperustekorolla korkoutetusta vakuutusmaksusta. Uutta korotusmenettelyä sovelletaan vakuutushakemuksiin, jotka tulevat vireille 31.12.1997 jälkeen.

Korotuksen perusteena on laiminlyöntiajan vakuutusmaksu.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Melan hallitus päättää MYEL:n osalta laiminlyöntikorotuksesta. Korotusprosentti määrätään siten, että korotus vastaa YEL:n osalta noudatettavaa käytäntöä.

Eläkelaitos ilmoittaa tällä tavoin lasketun laiminlyöntikorotuksen markkamääräisenä vakuutusmaksun maksuunpanon yhteydessä.

2.2

Laiminlyöntikorotus pakkovakuutuksen yhteydessä

Pakkovakuutuskorotus on 1.1.1998 lukien 30 % laskuperustekorolla korkoutetusta vakuutusmaksusta. Uutta korotusmenettelyä sovelletaan pakkovakuutuspäätöksiin, jotka annetaan 31.12.1997 jälkeen. Korotuksen perusteena on laiminlyöntiajan vakuutusmaksu. Mela tekee omaan pakkovakuutuskorotukseen muutoksen siten, että korotus vastaa YEL:n osalta noudatettavaa käytäntöä.

Jos Eläketurvakeskus ottaa YEL 12 §:n 1 momentin perusteella vakuutuksen yrittäjän puolesta, eläkelaitos määrää maksettavaksi vakuutusmaksun laiminlyöntikorotuksineen ja perii maksut. Eläketurvakeskus ilmoittaa tästä yrittäjälle YEL-pakkovakuutus päätöksessä.

Jos Mela tekee MYEL-pakkovakuutuksen, Mela määrää vakuutusmaksun laiminlyöntikorotuksineen ja perii maksut. Mela ilmoittaa tästä MYEL-työtulopäätöksen yhteydessä.

2.3

Vakuutusmaksun korotuksesta luopuminen myöhässä otetun vakuutuksen tai pakkovakuutuksen yhteydessä

Pakkovakuutusten ja myöhässä otettujen oma-aloitteisten vakuutusten osalta eläkelaitokset määräävät korotuksen noudattaen siinä ETK:n omaksumaa jo vakiintunutta käytäntöä. Korotusta ei määrätä seuraavissa tapauksissa:

- Yrittäjä on ollut yrittäjätoiminta-aikana virheellisesti vakuutettuna toisen työeläkelain mukaan
- Yrittäjän vakuuttamisvelvollisuus on tulkinnanvarainen. Esimerkiksi yrittäjällä on ollut perusteltu syy olettaa, että hänen työskentelynsä oli vakuutettu jonkun muun työeläkelain mukaan
- Jos eläkejärjestelmän taholta on annettu yrittäjälle virheellisiä tai puutteellisia tietoja vakuuttamisvelvollisuudesta
- YEL/MYEL:n piiriin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamisajankohta on tulkinnanvarainen toiminnan vähäisyyden tai sen luonteen vuoksi

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

- Jos erityiset sosiaaliset syyt puoltavat korotuksesta luopumista. Esimerkkinä tilanne, jolloin yrittäjä on iäkäs ja vakavasti sairas sekä varaton
- Kysymys on YEL 2 §:n 2 momentin tai MYEL 3 §:n 2 momentin mukaisesta vakuutuksesta yrittäjän kuoleman jälkeen
- Jos yrittäjä on ottanut aluksi vapaaehtoisen YEL/MYEL-vakuutuksen ja yrittäjätoiminta laajenee myöhemmin niin, että se tulee pakollisen vakuutuksen piiriin.

2.4

Muutoksenhaku

Eläkelaitos määrää sekä laiminlyöntikorotuksen että pakkovakuutuskorotuksen. Korotus ilmenee maksulomakkeelta, siitä ei anneta erillistä päätöstä.

Jos yrittäjä on tyytymätön ratkaisuun, hänellä on oikeus maksulomakkeen saatuaan tehdä perustevalitus (YEL 17 §, MYEL 19 §, viittaus-säännös TEL 22 §:ään). Perustevalitus on tehtävä kahden vuoden kuluessa sitä seuraavan vuoden alusta, jona vakuutusmaksu on maksuunpantu.

Perustevalitus osoitetaan ja lähetetään suoraan eläkelautakunnalle. Eläkelautakunnan päätöksestä valitetaan suoraan vakuutusoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

3

Aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennus pakkovakuutustilanteissa

YEL:n muutosten jälkeen yrittäjä ei saa aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennusta, jos ETK on antanut pakkovakuutus päätöksen 31.12.1997 jälkeen. Näin ollen yrittäjä ei saa alennusta siinäkään tapauksessa, että hän aloittaa myöhemmin yrittäjätoiminnan ja vakuuttaa sen vapaaehtoisesti.

Yrittäjä ei saa alennusta myöskään vakuutukseen, jonka hän on oma-aloitteisesti ottanut heti pakkovakuutusta edeltävälle enintään kolmen vuoden ajalle. Näin siksi, koska pakkovakuutus on tuolloin otettu ennen oma-aloitteista vakuuttamista.

Jos yrittäjälle on myönnetty aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennus oma-aloitteisesti otetun vakuutuksen perusteella, mutta hänet joudutaan pakkovakuuttamaan tätä aikaisemmalta ajalta, alennukseen ei ole oikeutta. Näin ollen eläkelaitoksen on poistettava annettu alennus ja perittävä yrittäjältä normaalin suuruinen vakuutusmaksu.

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

Muilta osin aloittavan yrittäjän vakuutusmaksualennuksen soveltamisesta on ohjeet yleiskirjeessä A 8/92.

4

Vakuutusmaksujen laiminlyönnin vaikutus työtuloon

Muutetun YEL 7 §:n 4 momentin ja MYEL 12 §:n 3 momentin mukaan yrittäjän työtuloa vähennetään sen kalenterivuoden osalta, jolta eläkelaitos on menettänyt oikeutensa periä vakuutusmaksusaatava. Ennen lainmuutosta tällaista vähennystä ei tehty, vaikka vakuutusmaksujen perintäoikeus oli vanhentunut.

YEL 12 §:n 5 momentin ja MYEL 12 §:n 4 momentin mukaan vakuutusmaksu on perittävä maksuvelvolliselta maksuunpanovuotta seuraavan viiden kalenterivuoden kuluessa uhalla, että oikeus maksun saamiseen on menetetty.

4.1

Velallisen suorituksen jakautuminen korkoon ja pääomaan

Kauppakaaren 9 luvun 5 §:ssä on säännös velallisen myöhästyneen suorituksen jakamisesta korkoon ja pääomaan. Säännöksen mukaan "ennen koron maksamista alkoon mitään pääoman maksuksi luettako". Ulosottoviranomaiset noudattavat tätä säännöstä tilittäessään yrittäjien viivästyneitä YEL:n mukaisia suorituksia eläkelaitoksille.

Myös eläkelaitokset ovat menettelleet kauppakaaren säännöksen mukaisesti silloin, kun suoritus on saatu ulosoton välityksellä. Näin ollen viivästyneenä tulleesta suorituksesta on ensin katettu maksamattomat viivästyskorot. Vasta tämän jälkeen loppuosalla suoritusta on katettu maksamaton pääoma laiminlyöntikorotuksineen. Tämä eläkelaitosten käytäntö tulee jatkumaan entisellään myös vastaisuudessa.

Myöhemmin tullaan antamaan ohjeet siitä, kuinka eläkelaitokset jakavat myöhästyneen suoritukseen korkoon ja pääomaan silloin, kun velallinen maksaa suorituksen oma-aloitteisesti eläkelaitokselle. Tässä yhteydessä annetaan ohjeet menettelystä myös silloin, kun velallinen maksaa suorituksen oma-aloitteisesti eläkelaitokselle, vaikka kyseinen saatava on jo ulosotossa (ohimaksu).

4.2

Työtulon vähentäminen

Yrittäjän työtulon vähennys kalenterivuodelta, jolta vakuutusmaksun perintä on vanhentunut, tehdään seuraavasti: Kullekin ajanjaksolle vahvistettu työtulo kerrotaan samalta ajanjaksolta saatujen vakuutusmaksujen ja samalle ajanjaksolle määrättyjen vakuutusmaksujen

Neuvonta- ja valvontaosasto

11.12.1997

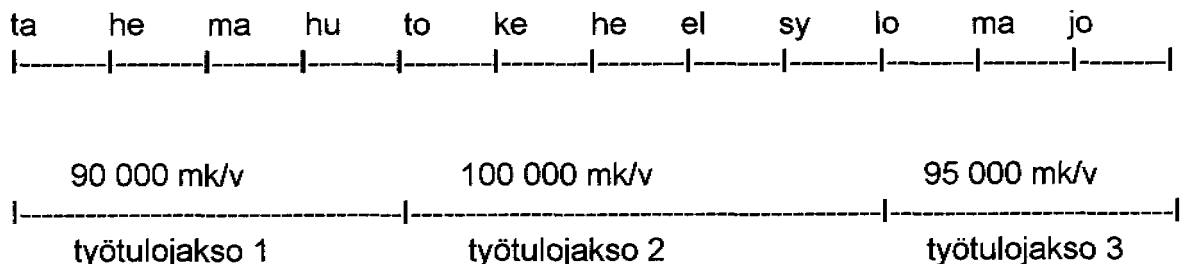
suhteella. Samaan kalenterivuoteen voi kohdistua eri vuosina maksuunpantuja maksuja.

Työtulon vähentäminen tehdään siten työtulojaksoittain. Työtulon vähentäminen maksamattomien vakuutusmaksujen takia ei aiheuta teknistä katkaisua.

Jos vuoden kaikki maksut on laiminlyöty, on kyseessä olevan vuoden työtulo nolla markkaa.

Esimerkki

Vuosi, jonka vakuutusmaksut vanhenevat ja jolle on vahvistettu kolme eri työtuloa

Työtulojaksoille määrätty vakuutusmaksu ja maksettu vakuutusmaksu ovat (maksu- prosentiksi oletettu 20,7 %):

	Määrätty vakuutusmaksu	Maksettu vakuutusmaksu
Työtulojakso 1	6 210 mk	3 105 mk (50%)
Työtulojakso 2	8 625 mk	2 588 mk (30%)
Työtulojakso 3	4 916 mk	0 mk (0%)

Työtuloja vähennetään kultakin työtulojaksolta, jolloin eläkkeen laskennassa käytettäväksi työtuloksi saadaan kultakin jaksolta (mk/v):

	Eläkettä laskettaessa käytetään työtuloja mk/v
Työtulojakso 1	$3105/6210 \times 90\,000 = 45\,000$
Työtulojakso 2	$2588/8625 \times 100\,000 = 30\,006$
Työtulojakso 3	$0/4916 \times 95\,000 = 0$

Jos esimerkin tapauksessa yrittäjä ei olisi maksanut mitään, olisivat kaikkien jaksosten työtulot eläkettä laskettaessa nolla markkaa.

Lisäksi liitteessä 1 on esimerkki maksamatta jääneen vakuutusmaksun vaikutuksesta eläkkeen määrään.